

GÖTEBORGS UNIVERSITET

UNIVERSITETSRANKINGEN FRÅN TIMES HIGHER EDUCATION 2012

En analys av resultatet för Göteborgs universitet.

Magnus Gunnarsson/Avdelningen för analys och utvärdering

PM 2012:03

Diarienummer V2012/679

Oktober 2012

PM

Inledning

Den brittiska tidskriften *Times Higher Education* (THE), som specialiserar sig på området högre utbildning och som tidigare hette Times Higher Education Supplement, har varje år sedan 2004 publicerat en rankinglista över universitet från hela världen. Listan har med åren fått stor uppmärksamhet, såväl i som utanför universitetsvärlden. Metoden gjordes om kraftigt 2010, och i detta alster redovisas bara resultat från det året och framåt.

Metoden justerades till viss del 2011, men i år har inga förändringar gjorts. Resultaten för de nordiska lärosätena 2010-2012 visas i tabell 1.

Tabell 1. Nordiska lärosätens placering på rankingen från Times Higher Education.

Lärosäte	2010	2011	2012
Karolinska institutet	43	32	42
Lunds universitet	89	80	82
Uppsala universitet	147	87	106
Helsingfors universitet	102	91	109
Aarhus universitet	167	125	116
Stockholms universitet	129	132	117
Köpenhamns universitet	177	135	130
Kungliga tekniska högskolan	193	187	140
Danmarks tekniska universitet	122	179	149
Universitetet i Oslo	228	183	202
Göteborgs universitet	281	204	218
Universitetet i Bergen	135	191	228
Chalmers	223	236	229
Umeå universitet	273	227	268
Islands universitet	-	282	271
Norges teknisk-naturvetenskapliga univ.	273	262	272
Aalto-universitetet	229	303	275
Syddansk universitet	243	263	282
Sveriges lantbruksuniversitet	199	240	286
Linköpings universitet	305	324	331
Universitetet i Tromsø	227	285	335
Tammerfors universitet	-	307	342
Östra Finlands universitet	281	314	346
Aalborg universitet	336	349	367
Jyväskylä	-	-	381
Åbo universitet	322	363	

THE själva anser att efter plats 200 kan deras metod inte differentiera lärosätena särskilt väl, och de ger därför lärosätena intervallplaceringar snarare än strikta rangpositioner (201-225, 226-250, osv.). Det går dock att få fram den exakta positionen, och det är den som redovisas i tabellen ovan.

Göteborgs universitet har tappat ett tiotal placeringar, men det sammanlagda poängvärdet har faktiskt ökat, från 40,6 till 44,8. Poängvärdet uttrycker i princip hur stor andel av po-

pulationen som hamnar under det aktuella lärosätet, och det borde betyda att antalet rankade lärosäten helt enkelt har ökat – det finns nu fler lärosäten under Göteborgs universitet, men också över.

Lunds och Uppsala universitet har också ökat sina poängvärden samtidigt som de har tappat några placeringar. Stockholms universitet och KTH har stigit märkbart, och det har skett i nästan alla indikatorer.

Indikatorer

Tretton indikatorer används för rankingen, fördelade i fem grupper. THE har inte släppt information om vilka poäng lärosätena får i varje enskild indikator, utan enbart den sammanlagda poängen för indikatorerna i varje grupp. Det går alltså att analysera utfallet i dessa indikatorgrupper, men inte i varje enskild indikator.

1. Industry in come: innovation (2,5 % vikt)

Research income from industry: Lärosätets intäkter från näringslivet för forskning, dividerat med antalet anställda akademiker.

2. Research – volume, income and reputation (30 % vikt)

Reputational survey – research (18 %): Resultat från forskningsdelen av en enkätundersökning utförd av företaget Ipsos Mori våren 2011. Enkäten skickades till ett antal – THE har inte uppgivit hur många – akademiker över hela världen, och besvarades av 17 554 personer. THE erkänner att denna indikator har en mycket skev fördelning – ett fåtal universitet i rankingens toppskikt får de allra flesta rösterna – och man har därför valt att ”lägga till en exponentiell komponent” för denna indikator, vilket troligen betyder att värdena har logaritmerats innan z-normeringen¹ utförs.

Research income (6 %): Totala, köpkraftsjusterade forskningsintäkter, dividerat med antalet anställda². Denna indikator ämnesnormeras, dvs. de försöker ta hänsyn till att forskningsanslagen i vissa ämnen, t.ex. medicin, oftast är större än i andra, t.ex. samhällsvetenskap. THE har dock inte avslöjat hur denna ämnesnormering går till.

Academic papers (6 %): Antalet publikationer i Web of Science/ISI, dividerat med antalet anställda³. Denna indikator är ämnesnormerad, men THE har inte avslöjat hur detta går till.

3. International mix (7,5 % vikt)

Ratio of international to domestic staff (2,5 %): Antalet utländska anställda dividerat med antalet inhemska anställda³.

Ratio of international to domestic students (2,5 %): Antalet utländska studenter dividerat med antalet inhemska studenter.

¹ Se avsnittet Z-normering nedan.

² Det är oklart om detta är det totala antalet anställda eller antalet anställda akademiker (dvs. forskande och undervisande personal). Lärosätena rapporterar båda siffrorna till THE.

Proportion of internationally co-authored research papers (2,5 %): Andelen internationellt samförfattade artiklar dividerat på det totala antalet artiklar. En internationellt samförfattad artikel är helt enkelt en artikel med minst två länder representerade bland författaradresserna. Denna indikator är ämnesnormerad, men THE har inte avslöjat hur detta går till.

4. Teaching – the learning environment (30 % vikt)

Reputational survey – teaching (15 %): Resultat från utbildningsdelen av den enkätundersökning som beskrivs i samband med indikatorn ”reputational survey” ovan.

PhD awards per academic (6 %): Antalet doktorexamina dividerat med antalet anställda akademiker. Denna indikator ämnesnormeras, men THE har inte avslöjat hur detta går till.

Students per academic (4,5 %): Antalet anställda akademiker dividerat med antalet studenter på alla nivåer.

Income/ academic (2,25 %): Lärosätets totala, köpkraftsjusterade intäkter, dividerat med antal anställda akademiker.

PhD awards/ bachelor's awards (2,25 %): Antalet utgivna doktorexamina dividerat med antalet utgivna *bachelor*-examina eller motsvarande.

5. Citations – research influence (30 % vikt)

Citation impact (30 %): Fältnormerad medelcitering, mätt i Web of Science/ISI. Denna indikator beskrivs mer utförligt i nästa avsnitt. Denna indikator är troligen också regionalt normaliserad, oklart hur.

Z-normering

De olika indikatorerna rör sig i mycket olika skalor och har olika fördelningar. För att kunna väga ihop indikatorerna till en helhet z-normeras de, vilket innebär att ett medelvärde beräknas, och sedan anges alla lärosätens värden i hur mycket de skiljer sig från medelvärdet, uttryckt i antal standardavvikelser. Slutligen korrigeras skalan så att den löper från 0 till 100. Effekten blir att indikatorvärdet berättar hur många procent av de andra lärosätena som ligger på eller under den aktuella positionen. När Göteborgs universitet har värdet 56 för indikatorn Citations betyder det att 56 % av lärosätena har en citeringsgrad som är lägre eller lika med det som Göteborgs universitet har.

Skönsvärden

Om ett lärosäte inte har rapporterat in ett visst värde, kan THE välja att inte alls inkludera det aktuella lärosätet i rakningen, eller att använda någon sorts skönsvärde. För de tyngre indikatorerna väljer THE den första metoden, men för de lättare indikatorerna kan de välja skönsvärde. Detta beräknas i så fall utifrån de indikatorer som har rapporterats in, och sätts till den 25:e percentilen av dessa.

Diskussion

Om man tittar på de indikatorgrupper som THE har publicerat information om blir det tydligt att citeringsindikatorn är viktigast för Göteborgs universitets höga placering.

Tabell 2: Resultaten för Göteborgs universitet per indikatorgrupp.

År	Teaching	International outlook	Industry income	Research	Citations
2010	39,3	25,8	38,1	45,4	34,1
2011	26	48	38	38	56
2012	28,3	48,4	38,6	41,9	63,8

De stora svenska lärosätena har ganska olika värden i de enskilda indikatorgrupperna, vilket visas i tabell 3.

Tabell 3: 2012 års resultat för utvalda svenska lärosäten.

Lärosäte	Teaching	International outlook	Industry income	Research	Citations	Placering
Karolinska institutet	66,3	64,5	71,4	75,7	77,3	42
Lunds universitet	43,6	64,4	34,2	61,3	77,1	82
Uppsala universitet	48,6	56,3	44,1	63,9	58,2	106
Stockholms universitet	31,3	52,2	32	43,8	93	117
Kungliga tekniska högskolan	47,5	86,1	100	49,7	49,1	140
Göteborgs universitet	28,3	48,4	38,6	41,9	63,8	218
Chalmers	29,9	65,3	78,5	41,5	47,7	229

Det går bara att spekulera i orsakerna till den relativt stora variationen i de olika indikatorgrupperna för de svenska lärosätena. Är det anseendeunderökningarna som slår igenom i kategorierna Research och Teaching, och har Uppsala och Lunds universitet då högre anseende än Göteborgs och Stockholms? Är det de stora studentpopulationerna inom humaniora och samhällsvetenskap (inklusive lärarutbildningen) som sänker Göteborgs och Stockholms universitet i Teaching? I den svenska regeringens bibliometriska indikator har Göteborgs universitet, Uppsala universitet, KTH och Chalmers ungefär samma citeringsgrad; i THE:s ranking varierar samma lärosäten mellan 34 och 56. Beror detta på olika sätt att fältnormera, eller bara på att THE:s z-normering av indikatorerna drar isär lärosätena och gör stora poängskillnader av mycket små citeringsskillnader?